

Oikaisuvaatimus valtionavustus kunnan peruspalvelut ja verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen vahvistaminen 2026

Kunnanhallitus 23.02.2026

222/02.05.01.01/2025

Valmistelijat

kunnanjohtaja eija.liikamaa@karkola.fi, puh. 044 770 2077
kehittämisasiatuntija petra.nevalainen@karkola.fi, puh. 044 770 2128

Kärkölen kunta hakee oikaisua valtiovarainministeriön 18.12.2025 tekemään päätökseen kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta sekä verotulomenetysten korvauksista vuodelle 2026. Kunnan näkemyksen mukaan päätös perustuu osittain virheellisiin laskennallisiin ja oikeudellisiin tulkintoihin, jotka ovat vaikuttaneet kunnan valtionosuuden määrään sitä alentavasti.

Kuntalain (410/2015) 38 §:n mukaan kunnanhallitus johtaa kunnan taloutta ja 39 §:n mukaan vastaa sen taloudenhoidosta ja myös huolehtii sen sisäisestä valvonnasta ja valvoo kunnan etua. Julkishallinnon hyvä tilintarkastustapa (Suomen tilintarkastajat ry:n suositus 3/2020) kohdan 4.2 mukaan kunnanhallitus myös, yhdessä muiden tilivelvollisten kanssa, vastaa valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuudesta. Kunnanhallitukselle tuodaan osana sisäistä valvontaa ja kunnan edunvalvontaa käsittelyyn valtiovarainministeriön päätökset kunnalle myönnettyistä valtionosuuksista sekä valtiovarainministeriön päätökset verotulojen menetysten korvauksesta sekä kotikuntakorvausten perusosasta ja selvitetään edellä mainittujen vaikutukset kunnan talouteen.

Esityslistan liitteenä on valtiovarainministeriön päätökset vuoden 2026 peruspalvelujen valtionosuudesta ja verotuloihin perustuvasta valtionosuuksien tasauksen vahvistamisesta ja maksettavasta kotikuntakorvausten perusosasta sekä opetus- ja kulttuuriministeriön päätökset opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetussa laissa ja vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa tarkoitetuista valtionosuuksista.

Vuoden 2026 valtionosuudet ovat päätöksen mukaisesti 208 140 euroa. Talousarvion valmistelussa käytettyjen valtiovarainministeriön marraskuun 2025 ennusteiden mukaan valtionosuuksia on arvioitu kertyvän 465 592 euroa. Päätöksen perusteella kunnan talousarvion valtionosuuksien määrä alittuu 257 452 euroa. Vuonna 2025 kunnan valtionosuus oli 944 379 euroa ja sen lisäksi Kärkölen kunnalle myönnettiin harkinnanvaraista valtionosuutta 573 000 euroa, joten yhteensä valtionosuutta saatiin 1 623 861 euroa, joten erotus on n. 1,4 miljoonaa euroa. Erotus on kunnan talouden kannalta merkittävä heikennys peruspalveluiden järjestämiseen, kun yhtä aikaa verotulojen kuntaosuutta on laskettu huomattavasti, eivätkä veromenetysten korvaukset kata laskeneita verotuloja.

Kärkölen kunnan valtionosuutta vähentävänä tekijänä on huomioitu Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän tilinpäätökseen sisällyttämä palkkaharmonisointikustannusten varaus ja eläkeperusteisten maksujen kohdistumisen hyvinvointialueelle siirtyneen henkilökunnan osalta. Kunta katsoo, ettei palkkaharmonisaatiovaraus perustu liikkeenluovutusta koskevaan lainsäädäntöön ja on ristiriidassa perustuslakiin. Lisäksi

eläkeperusteisten maksujen tasauksesta on sovittu kuntien ja hyvinvointialueiden kesken, joten kustannukset on siten tosiasiallisesti edelleen kunnan vastuulla. Liitteenä myös asiasta aiemmin toimitetut asiantuntijalausunnat, jotka tukevat näitä tulkintoja.

Lisäksi Kärkölen kunta katsoo, että sotetasauserät perustuvat kuntien aiempiin sosiaali- ja terveystalvelujen kustannuksiin, jotka eivät enää kuulu kunnille. Laskelmat eivät perustu nykyisten lakisäateisten tehtävien kustannuksiin ja perustalveluiden järjestämisvastuuseen. Perusopetuksessa olevien lasten määrän lasku aiheuttaa kunnalle tilanteen, jossa kunnan valtionosuudet ja verotulot eivät riitä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen järjestämiseen. Kasvava työttömyys ja kunnille siirtyneet sosiaaliturvaa ja työllisyshoidon vastuut eivät kompensoidu valtionosuuksissa, joten ne heikentävät osaltaan kunnan mahdollisuuksia perustalveluiden turvaamiseen, lasten oikeuksiin sekä asukkaiden yhdenvertaiseen kohteluun verrattuna muihin kuntiin.

Esittelijä kunnanjohtaja Eija Liikamaa

Päätösehdotus Kärkölen kunta katsoo esittelytekstissä esitettyjen perusteiden mukaisesti, että valtiovarainministeriön 18.12.2025 antama valtionosuuspäätös (VN/35064/2025) on syntynyt virheellisesti ja perustuu lainsäädännön vastaisiin tulkintoihin. Samat oikeudelliset ja laskennalliset perusteet on esitetty kunnan aiemmin tekemässä vuoden 2024 ja 2025 valtionosuuspäätöksen muutoksenhaussa.

Kunnanhallitus päättää hakea muutosta valtiovarainministeriön 18.12.2025 antamaan valtionosuuspäätökseen (VN/35064/2025), joka koskee kunnan perustalvelujen valtionosuutta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta vuodelle 2026, seuraavin perustein:

1. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän alijäämän kattamisvelvollisuuden huomioiminen

Valtionosuuslaskelmissa on otettu huomioon Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän alijäämän kattamisvelvollisuus, joka perustuu yhtymän mahdolliseen palkkaharmonisointiratkaisuun tekemään tilinpäätösvaraukseen. Kärkölen kunta katsoo, että tämä tulkinta on virheellinen ja että kyseinen tilinpäätösvaraus ei saa vaikuttaa kunnan valtionosuuksiin eikä verotulomenetysten korvauksiin.

2. Eläkeperusteisten eläkevastuiden virheellinen huomioiminen

Laskelmassa on perusteetta otettu huomioon Kärkölen kunnan eläkeperusteisia kustannuksia, joiden vastuut eivät ole siirtyneet hyvinvointialueille. Kunnan näkemyksen mukaan eläkeperusteiset kustannukset ovat tosiasiallisesti jääneet kunnan katettavaksi, joten ne on tulkittava kunnan valtionosuutta korottaviksi tekijöiksi.

Päätös

Muutoksenhaku Muutoksenhakukielto